

SLIKA Z DUNAJA. — Množica demonstrira pred uradni zavodnimi okupacijskimi sil in zahteva živil.

Preroki, ki obetajo neizogibnost nove vojne, se množe

General Eisenhower o naši in sovjetski armadi. — Diplomacija atomskih bomb. — Čemu toliko bojazni pred Sovjetsko unijo

V zaslišavanjih pred senatno komisijo za vojaške zadeve je načelnik zveznega generalnega štaba Eisenhower argumentiral v prid obvezne vojaške službe in dejal, da je naša armada po stavlju za sovjetsko armado zelo daleč zadaj. "Dasi je naša druga najaja na svetu," je dejal Eisenhower, "imamo mi veliko manj divizij in vrh tega so naše razkopljene po vsem svetu."

Nasprotina mnjenja Nasproti obvezne vojaške službe in prevelikih izdatkov za armado dokazujejo, da je naša armada mehanizirana in opredeljena veliko boljše kot katerakoli druga, torej če je številčno sibeksa kot kaka druga, je pa takole izvežbana in s svojimi tehničnimi pripomočki se ji nati ničesar.

Poudarjajo, da imamo največje letalstvo, največjo mornarico in baze po vsem svetu. Vsa latinska Amerika je v naši sferi, Kanada in Velika Britanija so deljeta z nami in podpirati Trumanovo-Marshallovo vnanjo politiko, zapadna Evropa je na nasi strani, torej čemu toliko hrupa in strahu pred severnim medvedom?

Bojan pred prevrati Glavni vzrok tej negotovosti je tekma za vpliv nad svetom med Zed. državami in Sovj. unijo. O tem ni dvoma. In da je toliko nezaupanja med tem velešilama je vzrok pač njun različen ekonomski sistem, ideologičen spor od početka boljševske Rusije in pa agresivnost obeh sistemov, ki se v tej tekmi spoprijemata v tujih deželah.

Ako človek bere ameriške liste—namreč tiste, ki so napram Rusiji najbolj zagrizeni, dobi iz njih vtip, da miru na svetu ne bo, dokler ne bo Rusija teperna in poražena. Potem bo konec komunistične nevarnosti. A če se Rusiji ne izpodbjije tal, je v nevarnosti pred komunizmom Italija in Francija in vse druge dežele v zapadni Evropi. In pa Grčija, Turčija, Perzija itd. Ta takozvana nevarnost je vzrok postanka "Trumanove doktrine" in vsled nje oborožujejo sedaj Zed. države Grčijo, Turčijo in Perzijo in naši častniki vežbojo njihove armade. Materialno pomagamo Angliji in Italiji, dali smo posojilo Franciji in baš sedaj se vrši v Parizu sestanek v njanjih ministrov Francije, An-

niku, in bi rad tudi prijateljstvo korporacij.

Unijaki voditelji, ki so večno "demokrati" ali pa "republikanci", pa so nekatere razkazeni, drugi jezni in tretjim je zavirati.

Njihno mnenje je, da je naš nedavno odobreni delavski zakon uvod v fašizem v Zed. državah. Senator Taft pa pravi da ne. A predsednik Ameriške trgovske komore in predsednik zveze industrialcev se oba razdujeta "zmage". Ker je sedaj postava vzlite bila v obema zboravnica znova potrejena, se je večini pridružil tudi predsednik Truman s priporočilom unjam in delodajalcem, da naj se "po novem zakonu v obojestransko dobro" vzajemno ravnamo.

To je politika.

Truman se je skušal z vitem prikupiti unjam — kajti on bo ponovno kandidat za predsed-

Dva nasprotujoča si sistema, Ki se ne bosta mogla usoglasiti

Ko je v času minule vojne komunistična internacionala označila svoj "razpust", smo tu ugotovili, da se razrednega boja ne more odpraviti na tako enosten način. In da bo nadaljevan, neglede, ako obstaja kakšna internacionala ali ne, dokler bodo razredi.

Zgodilo se je natančno tako.

Imperializem še obstaja in kapitalizem z njim vred. Pa imamo borbe v Aziji, v Afriki, pa po vsem Sredozemlju.

Ko so se nedavno zbrali vnanji ministri "velike trojice" (Bidault, Bevin in Molotov), da zrijejo načrt za ekonomsko okrevanje Evrope, je bilo jasno, da si bosta trčila drug zoper drugega dva tabora: Eden, ki ima denar in material, in skoraj vse zlato, kar ga svet posebuje; in drugi, ki propagira revolucionaren preobrat.

Slednje sicer ne več javno, kajti Sovj. unija sedaj trdi, da je le za sodelovanje magari s še takim kapitalizmom, pogojno, da se njo pusti pri miru in se ji v njenih rekonstrukcijskih naporih ne bo nagajalo.

Ampak se ji nagaja. Od tu smo ji posiljali velike količine olja — petrolejskih produktov vseh vrst — a kar naenkrat nam olja "manjka" in pošiljatve v Sovj. uniju so ukinjene. Ljudje, ki so sedaj v stotisočih na počitniških potovanjih, bodo morali spet kupovati svoje kurivo po pretiranih cenah in prodajalcu se bodo izgovarjali na — Rusijo. Češ, naša vlada ga je nji dovolila toliko, da ga je za nas premalo.

Resnica bo sicer prišla prej ali silej na dan, toda to našim turistom ne bo nič prihranilo.

Na konferenci v Parizu je bilo od prvega dne očitno, da ameriški kapitalizem v Evropi ne bo pomagal drugače kot da se odloči za "naš sistem življenja". To je, za "svobodno podjetništvo" in pa proti socializaciji.

Najtragičnejše poglavje v tem procesu ima Velika Britanija. Njena sedanja vlada ima v svojem programu socializacijo in socializem. Ampak finančira ga ji v veliki meri ameriška vlada. Zato ima Anglia še vedno le delavsko vlado, ne pa še socializma. In ga ne bo — neglede koliko industriji bo podržavljenih, dokler bo angleška ekonomija navezana na gospodarstvo kapitalizma Zedinjenih držav.

Možno je, da bo ameriška industrija — vsled svoje neoporečne produktivne sile, v tem diplomatičnem boju zmaga, kajti takozvani sovjetski blok je od nje še daleč zadaj.

Tudi na agrikulturnem polju so Zed. države prvenstvena dežela. In pa Argentina ter vse druge take dežele, ki veliko pridelajo.

Vse te so večinoma v takozvanem zapadnem bloku, ali pa so "sovjetskemu bloku" še celo bolj neprijazne kot Zed. države in Anglia.

Nobenega dvoma ni, da to, kar se sedaj godi, je zaenkrat le diplomatska bitka. A kar je boja zares je med kapitalizmom, kar ga reprezentirajo Zed. države, in med državami, ki privatna bogastva proglašajo za ljudska svojino.

Ta boj se bo nadaljeval. Kako bo skončan, tega ne bi mogel nikhe uganiti. Namreč, ali se bo ta razvoj izvršil mirno, ali pa se tragično končal z novo vojno. Vse, kar sedaj lahko ugibamo je, da se kapitalizem ne misli mirno podati in pa da so tokih proti njemu taki, ki lahko dovedejo v oborožen spopad.

Neprestano višanje cen uničilo vsa zvišanja mezde

Po zvišanju mezde, ki je znašalo povprečno od 10 do 15 odstotkov, so se cene potrebitčinam se bolj dvignile, dasi so bile že prej nezorne.

Posebno so šle navzgor od kar je kongres odpravil kontrola nad njimi (OPA). Obljubljal je pocenitve in večjo prodejko, av resnicu so sledile nove podražitve.

Sedaj je dovolil zvišati tudi stanarino 15 odstotkov. To bo vzelno stanovalcem nadaljnje milijone na leto. Nekaj kontrole nad stanarino je kongres še puštil, a bo v bodoče zgolj na parirju.

Voznina v cestnih železnicah in busih je bila letos zvišana skoraj v vseh mestih. Železnice so vložile aplikacijo za novo podražitev vozilnih listkov. Angleški dnevnički so sedaj sto in nekateri nad sto odstotkov dražiti po pravici, ker pa so bili pred vojno.

Premogarji zahtevajo zvišanje mezde in lastniki premogarjev na navajajo cene.

Pred enim letom, ko je kongres ukinil OPA, je bila kava v Chicago 20c; sedaj je 43c; pet funtov sladkorja je bilo 35c, sedaj je 47c; milo se je podražilo 62 odstotkov, mas 72%, pienica je bila pred letom \$1.60 busel, letos pa je bil po 2.17. Raznina zdravila in farmacevtski produkti so se podražili 67%. Bombažno blago se je v zadnjih desetih mesecih podražilo nadaljnajih 39%.

To je inflacija, pa ako jo naše velečasopisje, ki ga lastuje skupina multimilijonarjev, hoče označiti za inflacijo ali ne.

Nakupna moč dolara se je znižala za okrog 40c, za marsikako stvar mora plačati 50 in 60 odstotkov več kot pred vojno, ali pa dokler smo še imeli OPA.

V teh razmerah ljudski prihranki kopne in zakladnički departament pravi, da so ljudje dali v prvi polovici tega leta na stran polovico manj kakov lani.

Smo torej v inflaciji in še večja postaja, dokler ne bo polome.

Naš delavski departament pa je nam prisel "na pomoč", ozrom v tolazbu s statistiko, da so se cene tudi v Sovjetski uniji silovito dvignile. Češ, da ne bo ste mislili, da je le pris na tak: Prodajanje potrebitčin na odmerke (na karte ali znamke) se je začelo v Sovj. uniji odpravljati lanskoga septembra. Od tedaj so se cene živilom dvignile 166 odstotkov, mezde pa so bile v isti dobi zvišane samo 25 odstotkov. Kje je delavski departament dobil te podatke o draginji v Rusiji, v poročilu UP ni pojasnjeno.

Clovek z znanjem, a brez energije, je kakor lepo opremljena hiša, a brez stanovalcev. — John Sterling.

KOMENTARJI

Zbira in presoja urednik

Srbi so praznovali prošlo nedeljo v hotelu Stevens v Chicagu svoj Vidovdan. Listi poročajo, da je bilo v dvorani okrog tri tisoč ljudi. Prišli so Srbi iz Gajevja in iz raznih drugih naselbin, bivši poslanik Fotič in nekaj beguncev, ki se nočejo vrneti v Jugoslavijo. Novi dom jim je dala ta dežela. Vsi govorniki so udihali po Titu in "komunizmu", med njimi tudi kongresnik Busbey. Hvalil je pokojnega Mihajlovića a ob enem kritiziral ameriško vlado in večino kongresov vsele posojila (daru) Grčiji in Turčiji. "Komunizem je ideologija..." je dejal Busbey.

Iran (Perzija) je dobil pet milijonov ameriškega posojila za moderniziranje svojega ormožja. Vežba ga je že pet let brig. general H. Norman Schwartzkopf, ki je prej načeloval državni policiji v New Jersey. In vrh tega dobi Iran 25 milijonov za oborožitev svoje armade. Tudi njo vežbajo ameriški častniki. Armada šteje 100,000 in orožništvo 24,000 mož. To napram sosedni sovjetski armadi ni mnogo, je pa veliko, kadar je treba iranski vladi zatirati upore v svoji deželi. Lani jo je vzel dolgo, predno ga je zadušila. Z modernim ormožjem in s tanki bo bolega.

V Illinoisu so letosnega maja popili 60 odstotkov manj žganja kot maja lanskega leta. Ako bi bilo tako vsak mesec po vseh Zed. državah, bi prohibicisti ne imeli vzroka za nadaljevanje svojega boja.

Daniel J. Tobin velja v eksekutivi AFL za modrega človeka. On je predsednik unije teamsterjev in šoferjev že mnogo let. Unijam svetuje, da sedaj ko je Rooselveta, ker je pustil prejšnji jugoslavski režim (v Londonu) na edilu "in priznal Tita in njegove komuniste". Ako bi govoril po pravici, je bil Tito od vladade Washingtona in Londona priznan zato, ker se je boril proti okupatorjem. Predno je bil priznan, so se o bojih partizan ameriški in angleški častniki sami prepričali, med njimi Churchill sin—in prepričali so se tudi da se Mihajlović ne bori z Nemci in Italijani ampak proti partizanom. To je sedaj zgodovina in zgodovine se ne more predragačiti. Na tem shodu ali praznovanju so to skušali ubegli škof Veličirović, Fotič, kongresnik Busbey in drugi, a dejstvo niso s tem nič spremeniли.

Istega dne kot Srbi svojo sčasnost so imeli Čehi v čikaškem Soldier fieldu svoj sokolski slet (izlet). Prišli so iz vseh krajev Amerike. Sokolski vaje je glede 50 tisoč ljudi. Tudi govorniki so poslušali, med njimi čehoslovaškega veleposlanika iz Washingtona. Nihče izmed njih ni udihal po Rusiji, ali napadal Tita, ali svoje rojstne dežele,

(Konec na 5. strani.)

V tej številki

Joško Oven komentira na drugi strani par dopisov in priporoča, da naj se naši prijatelji s svojimi mnenji bolj pogosto oglašajo.

Dalje je v tej številki pismo tiskovnega urada iz Slovenije, ki je vredno, da ga prečitate.

Nedavno se je oglasil s pismom naš stari sotrudnik Mile Klopčič. Upamo, da bo spet začel pisati posebno v Ameriški družinski koledar in pa da nam bo tudi poslat kak članek tudi v list.

Nekateri nas prijemajo zaradi "preveč" gradiva za SANS". Temu ne bo mogoče odpomoči dokler bo SANS toliko potreben kot je. Res je nerodno, ko ljudje vidijo ene in iste stvari v treh, štirih slovenskih listih, pa si predstavljajo, da to le ponatiskujemo. Imajo prav, in zato bo prej ali silej potrebno to urediti tako, da bo Proletarec priobčal le izčrpke (kar je čestokrat storil tudi doslej).

V komentarjih, v uredniških člankih in v raznih drugih spisih poudarjamo vedno naše tradicionalno delavsko načelo. Kajti naš nauk je, da svet ne bo izzagat, dokler se vzajemno ne organizira.

V tej kot v vsaki drugi številki Proletarca se trudimo dati čitateljem čim bolj izbran gradivo.

Prečitajte ga kolikor največ utegnete in nam po tem poročajte svoja mnenja in nasvete. Ako se vam zdi kakih stvari preveč, n. pr. o starem kraju, sporočite nam. Ako se vam zdi, da imamo premalo povestnega gradiva — tudi v tem bi radi vedeli vaše mnenje.

Ali čitate povest, ki jo ima Wanda Wasilewska na tretji strani? Ali naj se vsste spisi nadaljujemo?

Ali čitate našo angleško stran? Po vsem videzu je v nji na malem prostoru toliko dobrega, izbranega gradiva, da ga radi pregledajo ali pa tudi prečitajo v marsikateri čitalnici in mnogi, ki niso Slovenci, se o Proletarcu pohvalno izražajo zaradi dobrega angleškega članka v njemu.

Pomagajte nam dobiti — vsakdo izmed nas — letos saj enega novega naročnika.

To je potrebno v interesu našega gibanja in pa nujno zato, ker le na ta način nam bo mogoče z dodatnimi dohodki vzdrževati list, ki je na polju borbe ljudske prosvete in za delavske pravice že 42 let. In njegove naloge so že nedokončane.

Evropa nam očita, da se pogrezamo v fašizem

V Angliji je delavsko gibanje zelo konservativno. A je v njej nekaj takih časopisov, ki streme naprej, ne pa napredkuje.

Njihno mnenje je, da je naš nedavno odobreni delavski zakon uvod v fašizem v Zed. državah. Senator Taft pa pravi da ne. A predsednik Ameriške trgovske komore in predsednik zveze industrialcev se oba razdujeta "zmage". Ker je sedaj postava vzlite bila v obema zboravnica znova pot

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Indija Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTICNE ZVEZE

NAROCNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četr leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Jugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor.....Frank Zaitz

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$8.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00. Foreign Countries, One Year \$8.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO 23, ILL.

Telephone: ROCKWELL 2864

Združevanje Evrope najtežja naloga za kogarkoli, ki se je podvzame

Naš državni tajnik se je bržkone prenagliil, ko je vladam evropskih dežel svetoval, naj se zedinijo za enotno ekonomsko akcijo, v kateri bi bilo pomagalo Zed. države finančno in materialno, da bi se bankrotirani kontinent spet postavil na noge. Od kraja mu je ameriški tisk njegov predlog odpovedal. A čim sta se po Marshallovem govoru sestala Bevin in Bedault, pa sklenila povabiti i Rusijo zraven, so se v istem našem monopolskem tisku zaceli ugovori in pa da zvezni kongres ne bo dovolil nikakih kreditov Evropi, če bo v novi ekonomski grupaciji tudi Sovjetska unija s svojimi "satelitkami" zraven.

Od kraja so upili, da se Bevinovemu-Bedaultovemu vabilu Molotov sploh odzval ne bo, a je vendar prišel v Pariz. To je bilo koncem minulega tedna. Kako so se pogovarjali med štirimi stenami o gospodarskem obnavljanju Evrope je samo površno znano. Nekateri komentarci sicer pripovedujejo kot da so ste nam trdnoprsluhnili in da jem je vsled tega vse znano.

Resnica je, da je ameriški kapitalizem pripravljen Evropi pomagati (ji posojevati) le, ako se ne bo kretala v socializem. In nikakor pa naj ne pričakuje podpore iz naše dežele, ako bi ta zahtevala le material in denar, a ideološično pa se bi liki piščanci zbirala pod sovjetsko kokljico.

Težave v tem procesu so torej ogromne in ni upanja, da se bo Evropa kaj kmalu znašla v takih tokih razvoja, ki bi jo res izvlekli iz krize.

Prvič, predno more priti do kakih Združenih držav Evrope, je potrebno rešiti vprašanje Nemčije. To je na kontinentu najvažnejša dežela, industrialno najbolj razvita, ki lahko ogromno producira, če se ji da surovine in pa možnost za nov razmah.

Ne v Parizu, ne drugje v Evropi si ne žele nove nemške nevernosti. Zato bi najrajše, da se njen industrialno gospodarstvo razkazova. Sploh da se Nemčije v centralizirani ekonomski in politični obliki več ne obnovi.

Toda v Washingtonu so prepričani, da evropske ekonomije brez nemškega sodelovanja, to je, brez obnovitve nemške veleindustrije, ne bo mogoče ozdraviti. Nemčije ja bila glavni odjemalec surovin il poljskih pridelkov in ob enem glavnem prodajalka industrijskih produktov v vsi Evropi in v veliki meri v latinski Ameriki. Bila je uspešna tekmovalka z industrijo Zed. držav in še bolj z Anglijo.

Ampak, ako se Nemčijo obnovi kakor je bila, mar ne bo spet postala to kot pred prvo svetovno vojno in nato pred drugo? To je problem, ki so ga vnašnji ministri Anglije, Francije in Sovjeti dne 26. junija v Parizu znova načeli.

Ali naj Nemčijo izpuste iz koncentriranja evropskih dežel v ekonomsko enoto? Ne bo šlo. Torej kako jo preuredi, da ne postane znova kot je bila doslej — ogromna industrialna in miliatistična sila — vedno hlepčica po osvajanjih?

Ni lahko odgovoriti na to vprašanje — že raditega ne, ker je Nemčija sedaj razdeljena v cone med štiri države in vsaka sleduje v nji svoje posebne interese. Najbolj v soglasju sta si Anglia in Zed. države.

Francija dela v svoji coni po svoje in Rusija pa si svoj del Nemčije preureja po svojem ideološičnem in gospodarskem sistemu.

Kar se nas tiče, v teh okolčinah nimamo kaj prida vere, da bo Marshallov govor za združeno Evropo postal kaj drugega kot spomin na dobro misleč besede.

Rешitev Evrope je edino v socialistizmu. In vzel bo mnogo let, predno si bi mogla celo sozializirana Evropa, združena v sodelovanju, pomagati toliko, da bi iz sedanjih regulacij, pomanjkanja in negotovosti dospela v resnično blagostanje.

Protidelavska zakonodaja v Zedinjenih državah presenetila ves svet

Sedanja vlada Velike Britanije bi rada ostala z vlasto Zedinjenih držav v najožjem sodelovanju. A jo skrbi — kaj, če se bo naše javno življenje obračalo še bolj k fašizmu! Cisto umevno je, da angleška delavska stranka gleda s strahom na postave, kakršne se minule mesece sprejema proti organiziranemu delavstvu v Zed. državah.

Ne le to — skrbi jo tudi antisemitska in protizomerska gonga, ki se v naši deželi spreminja že v vihru in v takih okolčinah ne more nihče vedeti, kdaj se sparenja maja spremeni v plamen.

Kar se angleškim delavskim voditeljem — ki so večinoma konservativci — za čim bolj počasen socialni razvoj iz kapitalizma v socialistizem, najbolj čudno zdi, je to, kako da tu ne moremo pa ne moremo zgraditi niti konservativne delavske stranke.

V naši vladi so zastopani samo bogataški sloji. Upravniki raznih oddelkov zvezne vlade ter načelniki neštetnih vladnih komisij so vsi iz bankarskih in borzijanskih krogov, ali pa bivši načelniki velekorporacij. Istočasno je iz takih krogov vsa naša diplomacija.

Postava, ki je bila koncem junija končno veljavno sprejeta proti unjam, je zgodila celo najbolj reakcionarne angleške liste. Kajti v Angliji smatrajo, da ako nočes revolucionarnega delavskega gibanja, daj konservativnemu (delavskemu) pokretu po gre za čimvečji razmah.

Niti en odgovoren angleški list, neglede kako je naklonjen

"TO NISO ČOLNARI OB VOLGI..."

... ampak trpini povojnih razmer ... in če bo obveljal kapi talistični red, bodo trpini estali brezpravni kdo ve še koliko

KATKA ZUPANČIĆ:

IVERI

Mi smo mi . . .

Ne vem več, kdaj in v katerem zverinjaku smo se ljude kar trli pred kletko orang utana, ki je s hrbotom proti nam in sam vase pogrezenj tičal v svojem kotu, kakor velikanska rdečkasta kepa. Ali ko ni hoteli biti vzklikanja in drsanja in udarcev po ograji ne konca ne kraja, se je le zgibal, stegnil svoje roke (ali naj rečem: svoje prve noge?), pa se pretregnil. Po vsem videzu smo mu pretrgali spanec in morda sladke sanje o džungli in svobodi . . .

Nato se je sele pocasi okrenil, pa nas vse po vrsti premeril s takim zaničljivim pogledom, da smo presenečeni umolknili. V tem se je za mojim hrbotom oglasil neki šaljivec: "Hej, kosmati naš bratranec! Ne veš, da smo mi Mi?" Opica se je s svojim hladnim prezirom ozrla proti govorcem, zvila z gobcem ter se obrnila proč. Pa se je to nemkomu za malo zdelo, in je dejal: "Ha, če bi bil to človek, in če bi ga mogel doseči, prav gotovo bi ga brez vsakega pomicanja sunil v nos ..." Nakar je šaljivec mirno pripomil: "Tako je! Človeška modrost je spregovorila, se izrekla za kulturo pesti. Zato nas nikar tako ne zaničuje, neumna žival, saj smo ti bližji, nego se ti dozdeva . . ."

In res, čim več človek premisli, tem manj vidi vzrokov, da bi se mogel ponosati s svojo visoko civilizacijo, ki se nam tuk pred nosom razveta v moč pesti. Navzite temu, da že vsak, ki nima kokošjih možganov v glavi, prav dobro ve, da nam srce razbija za olje v Sredozemljiju, pa pa svetovni trg in baze po vsem širnem svetu, se prav nič ne sramujemo breknati na obrabljeni in strašno razglašeno struno o naših povsem nesobičnih namenih. Navkljub temu da nam nihče ne verjame, ne nehamo tvesti, da nam gre edinole za srečo in blagostanje na tudi ali oni način tlačenih narodov.

Kapitalizmu, se ni navduševal ob sprejemu naše protidelavske postave.

Angleži, ki so politično veliko bolj dozoreli kot katerikoli drugi velik narod na svetu, se boje, da bo nastal tu vsled protidelavskih zakonov silovit razredni boj, ki ga tu že čutimo in tudi tam že čujejo njegove odmeve.

Praktični Angleži že in upajo, da se razredni interes v Zed. državah usoglasijo in se poženejo v produkcijo. Kajti smo edina dežela na svetu, ki lahko producira več kot vsa Evropa skupaj ali pa vsa Azija skupaj. In ako hoče kdo Evropi pomagati, so to v stanju storiti le Zed. države. A pomoči ne bo, če zaidemo v stavke, v socialni nerdi, v inflacijo in v novo depresijo.

Casopisi v Moskvi so označili našo novo protiunijsko postavo za uvod v fašizem in tako, jo označujejo levičarski delavski listi v vseh evropskih deželah in v vseh drugih krajih sveta.

Kaj pride iz tega?

Morda "tretja" stranka, s katero preti Henry Wallace? Ali pa se strožje naredbe proti delavstvu? Slednje je najbolj verjetno.

Delavstvo, ki se boji socializma, unijski voditelji, ki bodo moralni prisegati, da niso komunisti, in vlasta, ki se boji le "rdečkarjev" v unijah, dočim je v vseeno, koliko raketirjev je v njih, — taki pojavi niso jamstvo za zdav socialni razvoj.

Pacifist Norman Thomas je v pričetku nacijskih invazij trdil, da je zato proti Rooseveltovi vojni politiki, ker nas ne bo obvaroval pred fašizmom pač pa ga privreda med nas. Kakor je bil v napacnem gledi Rooseveltove vojne politike, je — izgleda — bil zelo v pravem v preročevanju, da tudi če fašizm v Nemčiji in v Italiji odpravimo, ga bomo dobili v eni ali v drugi obliki v naši deželi. Nedavno sprejeti "delavski" zakon to potrjuje.

Postava, ki je bila koncem junija končno veljavno sprejeta proti unjam, je zgodila celo najbolj reakcionarne angleške liste. Kajti v Angliji smatrajo, da ako nočes revolucionarnega delavskega gibanja, daj konservativnemu (delavskemu) pokretu po gre za čimvečji razmah.

Niti en odgovoren angleški list, neglede kako je naklonjen

JOŠKO OVEN:

RAZGOVORI

Predno sem začel pisati to kolo sem poslušal tedenski "Town meeting on the air". Predmet je bil kajpada Rusija. Kot je ob takih prilikah navada, so tudi sedaj frčale besede kot sa-moodločevanje malih narodov, svoboda posameznika, totalitarnost itd. Rusija je seveda tisti veliki grščnik, katera je v napacnem — pa naj se obrne na levo ali pa na desno. Nekaj govornikov je namigavalo, da je že skrajni čas obracunanja (atomska bomba). Iz vseh teh in sličnih razlogov se pa razvidi ne samo politično konfuznost ter neznanje fundamentalnih pogojev evropske stabilnosti — ampak direktno potiskanje na pot skrajne desnice, kot je razvidno z našo akcijo na Grškem, v Turčiji, Kitajski in sedaj — v Argentiniji. Kako slab so poučeni naši državniki, da vidno iz sedaj že famozne Trumanove doktrine. Kdor je poslušal govorance naših narodnih zastopnikov v Kongresu in senatu, bi moral misliti, da se svet že podira ter da dolni na Grškem in Turčiji umira zadnja peščica svobodnih ljudi, kateri davi in kolje kruti komunizem. Ko je bila ta doktrina končno z velikim bombastom v naših zbornicah sprejeta, se je pričakovalo, da bo vsa zapadna Evropa hitele pod njenim "marelo". Ali ravno to se ni zgodilo. Kot sedaj sam Walter Lippmann prispeva, dasi je bil ognjevit za to doktrino, zanje ni bilo v zapadni Evropi tistega navdušenja za našo moralno in vojaško ponudbo, katera mora voditi samo v novo vojno, pač pa velik odpor in nezaupnost. Kaj to pomeni?

To pomeni, da evropski mali človek, kateri je prepel to priznanje, ne bo velikovljevanje, da bo vsa zapadna Evropa hitele pod njenim "marelo". Ali ravno to se ni zgodilo. Kot sedaj sam Walter Lippmann prispeva, dasi je bil ognjevit za to doktrino, zanje ni bilo v zapadni Evropi tistega navdušenja za našo moralno in vojaško ponudbo, katera mora voditi samo v novo vojno, pač pa velik odpor in nezaupnost. Kaj to pomeni?

PIKNIK "ZARJE"

Cleveland, O. — Počasi prihajamo ven iz vojnih restrikcij in ukrepanj — v normalne čase. Na novo je oživelja narava in živo tudi naši izletniki in pikniki. Po več letih bodo "Zarjani" in njih prijatelji zopet enkrat taborili na izletniški farmi SNPJ blizu Chardon ceste. To bo že prihodnjo nedeljo, 6. julija, ko zbor prijema tam svoj običajen piknik z vsemi pritiklinami in dobrobitnimi. Imeli bomo razne zanimivosti, med tem bo polna mera balanciranja in petja narodenega v tudi borbenega.

Poslojje rekreacijske farme je sedaj v predelavi, za to lahko z vsakim danom pričakujemo nove dorastke in prizidave. V nedeljo bo na nas tudi nekakna neuradna inspekcija tega projekta.

Vsi ki berete te vrstice ste med povabljenimi. Pripravite se za to tudi s svojimi znanimi in prijatelji. Za one, ki nimajo svojih avtomov ima zbor najet izletniški trok, kateri odpelje izpred Slovenske doma na St. Clairju ob 9. uri dopoldne in ob 1. popoldne. Ustavite se tudi pred Delavskim domom v Collinwoodu 15 minut pozneje.

Vremenski preroki preročajo sončni dan, za to pa na svinjenje!

Leo Poljšak.

Odbor za delo rekonstrukcije Jugoslavije na delu v Californiji

Odbor za gospodarsko obnovo Jugoslavije (American Association for Reconstruction of Yugoslavia), ki ima svoj glavni stan v New Yorku, ima sedaj svoje ljudi na govorniški tur. Kdor želi o tem podrobna pojasnila, naj se obrne na San Pedro chapter of the AARY, Mr. Anthony Zuvich, 426 W. 22 nd St., San Pedro, Calif.

Shodi te ustavove, dosedaj aranžirani, se bodo med dnevi 13.-26. junija vršili v mestih San Pedro, Los Angeles in San Diego.

Watsonville, dne 27., 28. in 29. julija.

San Jose, Cupertino, Mount View in okolica, od 31. do vstevenega 3. avgusta.

Sacramento, 13.-16. avgusta. Fresno, 17.-18. avgusta.

Eva Peron bila povsod dvorno sprejeta

Zena argentinskega predsednika, Eva Peron, ki je bila igralka in je lepotica, je bila v evropskih deželah na uradnem postovanju prijateljstva Argentine do njih. V Španiji so jo častili kot včasih kako kraljico. Bila je na svečanem obedu pri Francu in obiskala jo je višja duhovščina.

Enako svečano so jo sprejeli v Londonu, v Parizu, vlada v Rimu in papež.

V Madridu je ob priliku njeve obiska množica vzklikala,

Zvezna Amerika, živel Franco, doli z Rusijo!

Cemu se vlada Zed. držav še vedno toliko briga za uveljavljanje demokracije na Madžarskem, v Bolgariji, Jugoslaviji in Albaniji, ni pa jih kaj se godi z demokracijo v

PRIPOVEDNI DEL

WANDA WASILEWSKA:

Iz ljubezni

(Nadaljevanje.)

Zdaj si je že lahko dovolil z Marijo prijateljski ton in ona ni ugovarjala. Potreben je bil kot prijatelj, kot bližnji človek. Preveč bolestno je čutila samoto. Koncem koncem, kakšen pomen je imelo to, da je Marija s pohtom skopuha zbirala vse vesti o Grigoriju iz tistega časa, ko ga sama še ni poznala? Zanj je bilo vse dragocene — kar je rekel, kako se je nasmehnil, kdaj in s kakšnimi vprašanji je nastopal na sestankih. Voroncov je skrbno vrtal po spominu — ona je zahtevala podrobnosti, hotela je, da bi ob njenih spominih na moža on ne bil le poslušalec, ampak aktivno udeležen. Zdela se je, da je ljubosuma na Grigorija za vse tiste dni, ki jih je preživel brez nje, ko ga ona ni videla, ni poznala. In celo na Voroncova, ker je on prvi, še pred njim, poznal Grigorija.

Vedno bolj sta se zbliževala. Voroncov se ni varal — kot moski zanjo ni obstajal. Zanj je bil ves svet in Grigoriju, in Grigorij je bil zanjo ves svet. Vse, kar je doživljala, je doživljala nekako preko Grigorija, za Grigorija. Vojna, njen delo v bolnici — vse je bilo povezano z njim, prežito z njegovo osebnostjo. A že to je bilo skoraj sreča — gledati jo, biti njen prijatelj.

Nekje prav na dnu srca je bilo nezavedno skrito upanje, da se bo to izpremenilo, da bo postal zanjo najblizični človek. Kako se bo to zgodilo? Na to ni mislil. Niti v najtežjih, v najbolj mučnih nočeh mu ni prišlo na misle, da bi Grigorij umrl. Ni si predstavljal, kako bi se moglo to zgoditi. A Grigorij je bil daleč, in zdela se je, da bo tako vedno. In najbolj potreben človek, človek, brez katerega Marija ne bo mogla živeti, ji bo postal on.

Zdaj pa se je naenkrat končalo. Stiskal je pesti od prezira in gnusa do samega sebe. Če bi bilo vse drugače, če bi šlo za nekakšnega inženirja, ki je pognil v normalnem času... A to je bil vendar kapetan Černov, ki je prvi dan vojne odšel na fronto, ki je dobil dve odlikovanji za hrabrost, vojak domovine, ki se je boril za njenovo svobodo in neodvisnost... In tu...

"Podlež, podlež, podlež," je ponavljala Voroncov s stisnjennimi zobmi, kot da bi si dajal zašniece s to besedo. In spet ga je zbolelo. "Tako te izgubljam, spet te izgubljam," je stokala srce. "Veselje življenja, njegov čar in radost, njegovo sončno leto."

Dolgo, ostro je zapel telefon. "Halo!" V telefonu je zvenelo, hrešalo. Slišati je bilo odlomek nekega razgovora, hitre, preklinjajoče glasove.

"Halo! Halo! Halo" V telefonu je že, da bi hodil po dežju. Po-

je zahreščalo in utihnilo.

"Voroncov, tu Voroncov, ali si ti Saša?"

Spremenjen glas z drugega konca je skušal previpiti šum na liniji.

"Viktor? Da, jaz sem. Za kaj gre?"

"Saša, poslušaj, Saša! Halo, halo, da, midva se pogovarjava. Saša, pri tebi v bolnišnici leži kapetan Černov?" "Kako, kako?" "Černov, Černov, Celjanski, Jevgenija, Roman, Natalija, Olga, Viktor." "Černov?" "Da, da." "Počakaj, takoj bom pogledal. Počakaj, poklical bom po drugem telefonu."

Voroncov je potrepljivo čakal. Od daleč, kot iz prepada so prihajale posamezne besede. Neke na liniji so se prepireale telefonistke. Nekje je trmasto tolkel Morse.

"Černov?" "Da, da." "Začetnice?" "G. I. Grigorij Ivanovič." "Ne. Pri nas je Černisov. Cerjanov — to je vse."

Voroncov je obupano zavpil v telefon:

"Ne, ne, to ni mogoče. Ni mogoče. Ali je bil pred dvema mesecema? Pred dvema mesecema?" "Počakaj, bom pogledal."

Spet je nekaj zašumelo, zahreščalo. Voroncov je pihal v slušalko. Bal se je, da ne bi preslišal odgovora.

"Pri nas sploh ni bilo tega človeka, ali vsaj letos ne."

"Pa saj je prišel brzovaj, brzovaj. Mora biti." "Ali sem jaz sam brzovaj?" "Ne, sestra, Sonja Kozlova, Kozlova." "Kozlova, ta je pri nas." "Vprašaj, vprašaj Kozlovo."

Spet šum v napeljavi. In končno je od daleč prišel skozi zmešljavo zvokov komaj slišni glas: "Danes je ni, danes je prost."

Voroncov je spustil slušalko na vilice. Sele pozneje se je spomnil, da se ni zahvalil, a glavno, da se ni domenil, nicensar pojasnil.

Kratko, rezko je zazvelen zvonec. "Ali je razgovor končan?" "Končan, končan," je rekel utrujeno. Bil je na smrt izmučen. Kaj bo rekel Mariji, ko ga bo jutri vprašala?

Rekel bom, da nisem dobil zvezze, — se je odločil.

"Zakaj ne ležeš?"

Marija je vdihnila, vstala in ugasnila luč. Cuden človek je njena mati. Najprej jo je ostevala, da je brezčutna, zdaj pa zahteva, da bi spala, spala to noč, ko se odločuje vse...

Po prstih je šla k oknu in dvingila papir, ki je bil trdno privenčren na okenski okvir. Dusilo jo je v mali sobi. Hotelo se je iti v eni, vdihnil hladni zrak, cutiti na licu piš vetra, udarce njegovih mokrih kril. A pozno je že, da bi hodil po dežju. Po-

leg tega se lahko vsako minuto prikaže Voroncov. Treba je bediti in čakati.

Za oknom so se drugi za drugim izmenjivali megleni, komaj opazni obrisi. Temni oblaki so se dvigali in padali. Svet se je pogreznal, zamrl v pričakovanju in molčal.

"Zakaj se ne veselim?" se je sama vpraševala. Saj je mogoče biti vesel, vsaj za minuto, ne glede na to, kaj bo potem. A kot da je v njej odmevala stroga prepoved, ki je ukleplala srečo. Kaj bo vedno tako? Ali res nikoli ne bo občutile resničnega veselja in prave skrbi? Vse se je strlo, zmedlo, občutki so bili megleni in neopredeljeni kot od vetrov razdejani oblaki. Ne, ni resnica, da nesreča oplemeni človeka. Nesreča je njo pustila, rušila, nesreča je v srcu rodiла sovraštvo do ljudi, gnev in egoizem. Ko je bila srečna — ah, saj to je resnica in ne pravljica, ne legenda, da je nekoč bila globoka, veselo srečna. Ta sreča je prekipevala čez rob in tedaj je za vsakogar imela vesel smehljaj in dober nasvet in v srcu nestrupo željo, da bi vsi bili srečni.

Potem pa je prišla vest, da je Grigorij padel. Nesreča dela človeka plemenitega... Ne, ne, to so pravljice za dobro vzgojene otroke, napačne, zoprine in lažnjive pravljice. Ona je vendar postala zlobna, in njen duša opustošena in v njej je grenko kili plevel, ki je obrodil strupe na semena. In zdaj je prišla vest. Resnična? Lažna? To bo še videla. A naj bi se pokazala že kakšna koli, ni je znala sprejeti tako, kot bi to moral. Ni več bila prejšnja, navadna Marija. Nesreča jo je zvezala, nekaj se je v njej zlomilo.

Nesreča? Saj se bo vendar pokazalo, če se Sonja ni zmotila, če brzovaj ni bil iluzija in sen, da ni bilo nikake nesreče, samo nespoznam, ki se bo zdaj pojasnil.

Brzovaj — tipaje je šla od mize in poiskala listek. Tu je bil. Oba. Ta, ki je obveščal o smrti, in ta, ki je govoril o življenju.

Zdelo se ji je, da je v predobi zazvono. Zastal je dih, a že trenutek nato je uvidela, da se je zmotila. Nihče ni zvoni, zvenelo ji je le v ušesih. Koliko je od tega, kar je odšel Voroncov? Mogoče je že kaj izvedel? A kaj — dobro ali slab?

Če slab... zdaj gotovo sedi in premišljuje, kako to povedati. Kako povedati, da se je varljivi sen razblnil, da se je treba vrnili v mrak in praznoto, v tisti hladni, temni svet, kjer ni Grigorija. Odlagal bo, iskal izgovore.

Kako neznosno se vleče čas! Koliko je že minut ali ur? Naj pogleda? A za to mora v sobo k materi, ona se bo zbudila in spet začela godrnati. Ni pomoči, treba bo potrepljivo čakati.

Sploh pa je mogoče, da današnjo noč ne bo mogel telefoni. Saj ni malo ljudi, ki so važnejši, od nje, in koliko je važnejših stvari, o katerih je treba nocoj govoriti z oddaljenim mestom, kjer zdaj dela Sonja in kjer je morda Grigorij. Vprašanja o tankih, letalih, orožju — vse to, od česar je odvisno življenje milijonov. Tu pa je le eno obupavajoče sreč... eno samo človeško življenje, za katero se ne ve, ali gori z bolno lučjo ali je ugasnilo.

Oči so se navadile na temo, iz mraka so izstopili obrisi pohištva, predmetov. Na mizici je Grišna fotografija. Pokleknila je na stol in jo vzel v roke. Nič za to, če je temno. Na pamet je poznala vsako črto, vsako znamenje, sence, obliko čela, lok trepalnic, čudovito veselje oči, močne obrvi, nazaj vržene lase, drzni, veseli Grišin obraz. Skočila je in planila v predsto.

A to je spet znota — nihče ni zvoni. V predsto je bila mrtva tišina.

(Dalje prihodnji.)

Naslov za list in tajništvo je:

2657 SOUTH LAWNDALE AVENUE

CHICAGO 23, ILLINOIS

Naročite si dnevnik

"PROSVETA"

Naročina za Združene države (izvsemaj Chicago) in Kanado \$8.00 na leto; \$4.00 za pol leta; \$2.00 za četrt leta; za Chicago in Cook Co., \$9.50 za celo leto; \$4.75 za pol leta; za inozemstvo \$11.

Naročniški list in tajništvo je:

Dr. John J. Zavertnik

PHYSICIAN and SURGEON
3724 WEST 26th STREETTel. Crawford 2212
OFFICE HOURS:
1:30 to 4 P. M.
(Except Wed., Sat. and Sun.)
6:30 to 8:30 P. M.
(Except Wed., Sat. and Sun.)Res. 2219 So. Ridgeway Ave.
Tel. Crawford 8446If no answer — Call
Austin 8700

Vodi jo George Marchan.

Poslušajte

vsako nedeljo prvo in naj-

starejšo jugoslovansko ra-

dio uro v Chicagu od 9. do

10. ure dopoldne, postaja

WGES, 1360 kilocycles.

Vodi jo George Marchan.

NAŠE AKTIVNOSTI

Zbirko ANNE BENIGER

Minuli teden nas je obiskala

naša dobra prijateljica JULIA

PARKEL iz Los Angelesa. Je pri-

kupna, inteligentna žena. Tak

vtis smo dobili o nji že prej iz

njene pisem, sedaj pa še bolj,

ko smo se osebno spoznali. Oglasi

se je pri nas v spremstvu

KATKE HRVATIN in ANTOINETTE

ZAVELL iz Chicaga. Slednja se je

na povabilo Mrs. PARKEL naročila

na Proletarca. Mrs. PARKEL je

ob enem izročila obnovitev na-

ročnice za Josipa Cupina iz San-

Anta, Calif., in prispevala v tiskovni sklad.

SANSove konvencije velik us-

peh gmotno in moralno in da je

čistega prebitka okrog \$2,600.

O konvenciji pravi, da se je

končala z dobrim uspehom, le

ko so bile na dnevnem redu vo-

vitije, je nastal nesporazum. Pa

pa se bo že vse pomirilo.

Ed Tomsich iz Walsenburga,

Colo., se je tudi oglasil. Pravi,

da je z njim ponavadi. S sopro-

go sta šla za par tednom na po-

čitnice v Pagosa Springs, Colo.

Ko se vrne, upamo, da se bo

oglasil tudi s kakim dopisom.

Naročnino za celo leto so po-

slali in ob enem prispevali po

\$2 v tiskovni sklad Louis Men-

toni, Detroit; John Shumrov,

Renton, Wash.; Anton Podob-

nik, Sheridan, Wyo.

Otto Hamberger, Lake Beau-

lah, Wis., je postal naročnino in

prispeval \$1.20 v tiskovni sklad.

— Tončka Skufca iz New Castle,

Pa., je poslala naročnino za celo

leto ter prispevala \$2 za SANS.

Louis Barborich iz Milwaukeeja piše: "Sel sem nekako na

'špancir' in Cudahy in skolektal

eno naročnino ter dobil enega

novega naročnika." Tako je on

vedno na delu za list in za druge

naše stvari.

Louis Barborich iz Milwaukeeja piše: "Sel sem nekako na

'špancir' in Cudahy in skolektal

eno naročnino ter dobil enega

novega naročnika." Tako je on

vedno na delu za list in za druge

Poročilo Etbina Kristana drugi konvenciji SANSA

(Nadaljevanje.)

Res, da so bili tudi med Slovenci slepc, ki so govorili: "Naj le pride Hitler, on bo potegnil z delavci." Ampak noben narod ni brez takih modrijanov. Zavesti Slovenci pa so že takrat vedeli, da pride prej ali sleg tudi Jugoslavija na vrsto in da jugoslovanski delavci ne bodo pozdravljeni Hitlerja kot svojega odrešenika. Pred njihovimi očmi so se vrstite slike strašnega trpljenja, le da takrat še niso mogli uganiti, v kakšne globočine zverinštva zna fašizem posegati. Ampak v mislih na predstoječe muke je bilo tudi neomajno prepričanje o končni zmagi, ki mora tudi jugoslovenskim narodom prnesti svobodo in svetlejšo bodočnost. Za tako prepričanje je bilo treba velike vere v jugoslovanske narode, kajti razvoj dogodkov na bojiščih, odkar so nemške čete vkorakale v Poljsko, ni obetaš nič dobrega. Često se je zadelo, da je nacijska militaristična mašina res nepremagljiva. Ni se bilo čuditi, da so manjše dežele padale kljub priznanju vrednemu odporu. Toda mora je padala na prsi, ko se je videlo, da niso zapadni zavezniki vso prvo zimo podvzeli prav nobene resne akcije, kakor da bi hoteli dati Hitlerju časa, da opravi ves posel na Poljskem in se potem z vsemi močmi obrne proti Franciji, kar je pomenilo tudi napad na Anglijo. Po izdajstvu na mnogih straneh je osupnilo svobodne duhove. A ko je po neprimerno kratkem odporu francoska vojska kapitulirala, oficijelna Francija pa se Hitlerju poklonila do tal in sprejela vse njegove, ne le gospodarsko uničevalne, ampak tudi skrajno smotrotne pogone, je marsikdo—tudi v Ameriki—misil, da je s tem konec vojne in s tem tudi konec vseke demokracije. Takrat je Anglia v resnicu zapisala slavne povelje v svojo zgodovino. Smrt

jo je bila rešila Chamberlaina in njegove klike, ki bi bila skoraj gotovo sledila Petainu in njegovim oprodam in brez nje se je izvršila nepozabljena epizoda Dunkerque. Bolnim dušam je novi odpor Britanije dal okrepljeno in vero v končno zmagijo, če tudi po dolgem trpljenju in mnogih težkih mukah, se je zopet utrdila.

Toda nacijska vojska je bila še vedno nepremagana in vsi slabotnejši duhovi so bili napoljeni s pesimizmom. Med ameriškimi Slovenci je bilo nekoliko takih, toda ne še dovolj, da bi bili mogli omajati vero večini. Vesti iz stare domovine sičer niso bile tolalžne. Ena diktatura je sledila drugi, doma je ljudstvo trpelo pod brezobzirnim izkorisčanjem gospodarsko odvisnega prebivalstva, pod zatiranjem vsake svobode, pod pretkanim izigravanjem ene narodnosti proti drugi, zunanja politika vlad pa je bila vseskozi dvomljiva in nihče ni mogel natanko vedeti, kam se uradni Beograd obrne, kadar pošlje Berlin tudi njemu svoje zahteve. Kajti koketiranje z oziščem je bilo že prej ved kot preveč in vsak izraz simpatije z žrtvami fašizma ali pa z zaveznički bil kravno zatrta. Odprto pa je bilo vprašanje, ali bo v kritičnem trenutku močnejša ta večina, ali pa v vsakem, razen v moralnem oziru bolje podkovana vladajoča manjšina. Napredni ameriški Slovenci so verjeli v narod.

Odgovor na vprašanje so jugoslovanski narodi dali, ko je bil podpisani zloglasni tripartitni pakt. Dali so ga na tak način, da je osupnil ves svet. Povest, kako je takrat Jugoslavija "naločila svojo dušo", je tako dobro znana, da je ni treba ponavljati. Seveda je sedaj pozbavljena prav tam, kjer je ob tistem času odmevala slava dotlej skoraj neznanje dežele. Ameriški Slovenci in Jugoslovani sploh so bili po-

nosi na svoje rojake, toda brido razočaranje je kmalu sledilo, ko se je kraljevska armada po kratkom boju brezpogojno podala. Ta hitrost jih ni šla v glavo, kajti vedeli so, da je bil vojni proračun velik, pa so mislili, da mora biti vojska dokaj moderno opremljena. Jugoslovanski narodi imajo svojo zgodovino in ta jih nikdar ni označevala za strahopetec. Kako je torek bila ta hitra kapitulacija mogoča?... Glave so se povesaše in v srca so bile hude bolezni. Nekateri pa so vendar skušali preganjati malodušnost in uspeli so vsaj toliko za začetek, da se je ustavnova pomožna organizacija — Jugoslovanski pomožni odbor, slovenska sekacija (JPO-SS). In kmalu je posijal svetel žarek v temo. Kljub potružu armade se v Jugoslaviji nadaljuje odpor! In vodi ga neki polkovnik, po imenu Mihajlović, s svojimi četniki nekje v bosanskih hribih. Ameriški listi so objavljali izvirne dopise, intervjuje z velikim junakom, povest, kako je Mihajlović postal deputacijo nemške "visoke komande" k hudiču, ko se je prišla pogajati, in podobne legende. Kako ne bi ljudje verjeli, kar zveni tako lepo?

Tako zvana ubežna vlada v Londonu je priznala njegove "zasluge" s tem, da ga je povala na generalski čin in ga imenovala za vojnega ministra, obenem pa pella njegovo slavo po vsem svetu, ki je verjet. Receipt je bil povzet iz knjige "Mein Kampf", kateri sicer Hitler nikdar ni pisal sam, kjer pa je bilo rečeno, da je treba velike laži, da jo ljudje verjamajo.

V času Slovenskega Kongresa (v Clevelandu decembra 1942) je bajka še vedno krepko živelja. Toda ponekod so se že pojavili dvomi. Vesti iz Jugoslavije so bile zelo pičle in večinoma konfuzne, tisti pa, ki so dobivali proričila v diplomatskih torbah, niso hoteli povedati vsega in, kot znano, je polovična resnica slabša od cele laži. Ampak zastopniki londonske vlade so se pogostoma lovili v protislovjih, vsed česar se je steklo ljudi, ki so sprejemali vse njihove povesti za golo resnico, bolj in bolj krčilo.

Vsled skrajno stuprenje propagande, ki je naperjena zoper Jugoslavijo v Zed. državah, v Italiji, v Avstriji in deloma tudi v Franciji, na Angleškem, Grškem itd., je tam cenzura, katera namen je varovati ljudstvo pred hujskanjem od zunaj. In vsakdo ve, da so na delu tako močne sile, ki si prizadevajo vrniti Jugoslavijo ter njene načrte staremu redu.

Torej pomagajte svojcem z živjem, kadar pošljite svojega, potem ko svoje prejete izvode prečita, napravite separaten paket samo za tiskovine.

Vsled skrajno stuprenje propagande, ki je naperjena zoper Jugoslavijo v Zed. državah, v Italiji, v Avstriji in deloma tudi v Franciji, na Angleškem, Grškem itd., je tam cenzura, katera namen je varovati ljudstvo pred hujskanjem od zunaj. In vsakdo ve, da so na delu tako močne sile, ki si prizadevajo vrniti Jugoslavijo ter njene načrte staremu redu.

Torej pomagajte svojcem z živjem, kadar pošljite svojega, potem ko svoje prejete izvode prečita, napravite separaten paket samo za tiskovine.

Vlada v Londonu mora vedeti odgovor tudi na to razburljivo vprašanje. Zakaj ga ne da? In kako da prihajajo v to menjajočo se vladu vedno kakšni čuti diktatorji, ki niso nikdar izražali protifašističnega duha? To je bila pravzaprav uganka vseh ugank. Ko so prihajali njeni prijedolanci v Ameriko, jih je slovensko ljudstvo z načudom počivalo pozdravljalo, sedaj pa je zaupanje splavalno po vodi. Le nekoliko nepopolnijivih čudakov si ni moglo kaj, da se ne bili šli pokloniti njegovemu nedozoremu "veličanstvu", misleči, da so s tem dosegli največje počaščenje v vsem svojem življenju.

Na kongresu ni bilo nobenega takega razpoloženja. Kako so delegati na podlagi nezadostnih informacij gledali na položaj v starosti domovini in po svetu sploh, je razvidno iz poročil, razprav in sklepov. Poznejši čas je pokazal, da se je kongres postavil na pravilno stališče, kajti njeve slutnje, kjer ni bilo dovolj direktnega znanja, so se vse potrdile, kajti izhajale so iz globoko vere v svoj narod in njegovo nepremagljivo voljo, da se davobodo.

CONGRESSMAN DRIPP

BY YOMEN

"FOR OUTSTANDING HEROISM ON THE PICKET LINE."

ALI SE PRISELJUJE V NAŠO DEŽELO RES VELIKO LJUDI NEPOSTAVNO?

Razne antisemitske ter druge takozvane ekstremno "patriotične" skupine trdijo, da smo dobili med vojno in še več pa skozi prešli dve leti pri milijonov priseljencev, ki so prišli sem nepostavno — s pomočjo sorodnikov in podkupnin.

Zvezna vlada trdi, da so take gorovice brez podlage. Naseljeniški komisar Carusi (članek oskrbel FLIS) piše o tem:

Ze precej časa obstajajo gorovice, da prihaja število naseljencev v deželo nepostavnim potom. Ko so se te gorovice, pričele množiti in širiti, je pisal ameriški naseljeniški in naturalizacijski komisar Ugo Carusi članek, ki je bil priobčen v reviji "Mesečni pregled" (Monthly Review) in v katerem se je dotaknil prej omenjenih gorovic. Po objavi članka je priseljencev, ki so bili toliko srečni, da so dobili začasno zatočišče v tej deželi. Komisar pojasni, da naseljeniška služba vrši vse glavne svoje funkcije po naredbah in postavah, ki jih uvede zvezni kongres ter v smislu določb sodišča (vrhovno zvezno sodišče) mnogokrat odredi s svojim odlokoma za izgon nepostavnih došlecev. — V odgovor mr. Griffithu je Carusi izjavil, da se njegove in Griffithove številke zdaleč ne ujemajo, toda bi ga veselilo kljub temu dobiti kako informacije o stvari, ter tudi kaj ukreniti glede tega. Njegova trditev je, da naseljeniška služba le vrši naložene posle, bodisi z ozirom na priseljence ali izgon imigrantov. Vselej se skuša držati tozadnih zakonov. Nelegalno pa ne pripušča v deželu nikogar.

Ena gorovica, ki se jo širi, pravi naseljeniški komisar, je ta, da je naša imigracijska in naturalizacijska služba odgovorna za "importiranje" ogromne števila evropskih beguncov. Dejstvo pa je, da ameriška imigracijska in naturalizacijska služba ne "importira" nikogar v deželo. Priprusti le one osebe, ki jim postava vstop dovoljuje, vse druge izloča. Bistveno je res, da ni prišlo v Ameriko posebno veliko legalnih, niti nelegalnih naseljencev. Vsi, razen prav malega števila onih, ki so prišli v to deželo tekom zadnjih let, so prišli legalnim potom, bodisi za stalno, ali na obisk ali so le potovali preko našega kontinenta. Kdorkoli hoče biti priprušen na našo obal v eni ali drugi navedenih kategorij, mora imeti imigracijsko visto, ki jo zahteva zakon in katero more dobiti pri ameriških konzulih preko mornarjev. Tukajšnja naselniška služba nosi v tem pogledu le to odgovornost, da ugotovi, če imigrant, obiskovalec ali potnik poseduje vse predpisane dokumente v smislu zahteve naših naseljeniških zakonov.

Druga gorovica, ki se jo čuje, siri mnenje, da nepostavno prestopa naše meje mnogo evropskih beguncov. Te gorovice najbrž izvirajo iz dejstva, da precej Mehikance prekorata našo mejo nelegalno. Prihajajo v Zedinjene države za delom. Obmejna straža na mehiški meji prime in pošle nazaj v Mehiko mesečno do 15,000 teh nepostavnih mehiških prestopnikov naše meje. In ako je soditi po protestih, ki jih dobiva naseljeniška služba radi zavračanja mehiških delavcev na meji, tedaj to v resnicu prizadeva obmejne predele in povzroča pomanjkanje delovnih moči. Naseljeniška služba pa seveda ne more dovoliti pripuščanja nelegalnih naseljencev iz Mehike ali od kdorkoli.

Mehikanci seveda niso begunči in so bliže naše meje nego Evropeji, za katere je že precej težko usudit, da pridejo v Ameriko nepostavno. Mr. Caruso v svoji vmesni sklepovih kaže,

da dajati težak obračun, poleg tega, da že draga plačuje za imperialistično politiko v Grčiji, Turčiji in Italiji.

Napredni ameriški državljanji slovenskega porekla obžalujejo in odklanjajo vsako odgovornost za sedjanje politiko, dasi morda nismo vsi na jašnem, kaj je treba storiti, da bo naš rekord čist, kaj imamo storiti, da se Zedinjene države zopet vrnejo na pot priateljstva in sodelovanja v smislu Atlantskega čarterja in dogovora v Jalti, Moskvi itd., kjer so Zedinjene države dalečno obljubo, da hočemo pravčen v trajen mir in ničesar drugega. To častno obveznost pa je Trumanova vlada takoj po smrti Roosevelta kratkomalo pozabilo.

SANS ni bil ustanovljen zaradi kakoge luksusa ampak iz nujne potrebe. Tako tudi niso bili sprejeti zaključki zadnje konvencije le zaradi neke formalnosti ampak zato, da kot pošteni in razsodni Amerikanci doprinesemo naš delež za ohranitev miru in justice, po katerih svet tako strašno hrepeni, da se pridružimo onih silam, ki delujejo za dosegajo teh pravičnih zahtev.

To so lepe in častne naloge. Principi SANSA so tako vzviseči in nepristranski, da jih moramo smatrati za nekaj proti čemer se ne sme prav nihče pregrešiti. SANS je oznanjevalec ideje pravičnosti in enotnosti ameriških Slovencev, da v tej burni dobi zastavimo naše simpatije na stran po nedolžno napadanih bratih v sestrah, na stran ameriškega delovnega ljudstva, ki se bori za ohranitev svojih demokratičnih in tradicionalnih pravic. Ne mislim pa trditi, da SANS ni podvržen kritiki. Kar mislim je to, da se bo smrtni vsakega, ki bi na katerikoli način oviral program SANSA, za odpadnika od zdravja in sprostila. Danes nam vse teče voda v grlo in samo skupno bom premagali vse ovire. Posnemati moramo naše v staro domovino. Ko jim je grozil smrtni sovražnik so položili stare spore na stran in se zdržali in osvobodili s skupnimi naporom.

Dalje ima SANS na razpolago več lepe literature iz starega kraja. Pišite ponjo in če ni podržnice v vaši naseljibini, vprašajte za navodila in pravila. Vsak najmanjši prispevek v ta namen bo stoter po poplavu v zavesti, da smo dobri Slovenci in se boljši Amerikanci, kadar se potegujemo za obče koristi.

Joseph Kotar, II. podpredsednik SANSA.

MEN

Wanted to unload fresh Fruits and Vegetables from Refrigerator cars. Work starts at 7:00 A. M. daily. Except Sundays and Holidays. 48 hours a week—\$9 1/2 per hour.

Apply

CHICAGO PRODUCE TERMINAL CO.
2700 S. ASHLAND AVE.
T. M. KELLY, General Foreman

TOOL MAKER WANTED
One with ability to design & build sheet metal dies—Exceptional opportunity to join a growing organization. Write or contact AMANA SOCIETY REFRIGERATION DIVISION, Amana, Iowa.

HOUSEMAN

Experienced

Pleasant working condition. Good salary. 6-day week

MR. TATE

Briargate 6151

Misc. for Sale

FOR SALE
2-flat brick—2 6's with 3 room basement apartment—Steam heat, stoker. Near 83rd and Morgan \$5,000 down

MALE C

1141 W. 69th St. HUDSON 2108

Gas Fired Unit Heaters
New Reznor—All sizes—Fan type
Ceiling and floor models
Immediate delivery

EMORY C. PERRY

PROspect 8100

BUILDING MATERIAL I-BEAMS

Angles — Channels — Plates — Steel Sash and Basement Columns

F. STEINER

CANAL 3836

Restaurant For Sale

Smts 38

Open from 6 A. M. to 7 P. M.

3405 M. Southport

RT. 2400

POSITIONS AVAILABLE AT ONCE FOR

TAILORS — BUSHEL MEN

Steady Positions — Time and half above 40 Hours

GOOD STARTING WAGES

Discount on all Purchases. — Pleasant Working Conditions

Come and ask for MR. KUCERA

CARSON PIRIE SCOTT & CO.

14th Floor — Monroe and Wabash Avenue

GIRLS — WOMEN

NEEDED AT ONCE FOR

Alteration Work in Sewing Department

GOOD STARTING WAGES

TIME AND HALF OVER 40 HOURS

Steady Positions — Discount on all Purchases — Pleasant

Iz SANsovega urada

3424 W. 26th St., Chicago 23, III.

MIRKO G. KUHEL:

Tajnikovo poročilo drugi konvenciji SANs

(Nadaljevanje.)

POMOŽNA AKCIJA

Prv tednov po zaključku naše prve konvencije (1944) je Zdrženi odbor na svojem letnem zasedanju ustanovil pomožno organizacijo po imenu War Relief Fund of Americans of South Slavic Descent. Ker so z nami sodelovali tudi bratje Bolgari, smo moralni pri imenu razločevati med "Jugoslovani" in "južni Slovani", dasiravno pri pomožni akciji bolgarski delež ni prišel do tistega izraza kot pri politični. V smislu našega konvenčnega zaključka je SANs takoj podvzel potrebne korake za zbiranje sredstev v gotovini in blagu za takojšnjo pomoč stari domovini in to med slovenskimi Amerikanci. Posebno potrebno je bilo to storiti, ker je narod bil pripravljen pomagati in prispevati. Jugoslovanski pomožni odbor, slovenska sekcija (JPO-SS), pa je že tedaj zaradi političnih nazorov svojih predstavnikov postal pasiven. Odziv slovenskega naroda v Ameriki kljub nasprotovanju tako zvanega "katoliškega" tabora v sferi Ameriške Domovine je bil lep, kajti v 15. mesecih smo zbrali \$119,500.25 in gotovini ter več sto ton materiala v blagu, kar je vse bilo odposlano odboru v New York. Skupna vrednost prispevkov v blagu in gotovini je ocenjena na 350 tisoč dolarjev, kar pa ne vključuje prispevkov in blaga, ki je bilo poslano naravnost v New York in ne poročeno v SANsov urad. Vrednost slednjega ni bila natančno dočnana, sigurno pa presega \$50.000. Obenem pa je tudi JPO-SS porabil pretežno večino svojega fonda za nabavo raznih zdravniških aparativ in instrumentov, tehničnih knjig in drugih potreščin, kar je ocenjeno na nadaljnih \$60.000. Poleg tega smo Slovenci prispevali za jugoslovansko pomoč tudi pri tako zvanih "jugoslovenskih" prireditvah, kjer se prispevki niso beležili po narodnosti prispevateljev. Skupni kolektivni napori ameriških Slovencev za pomožno akcijo v prid stare domovine, izključivi sklad za otroško bolnico v Sloveniji, torek znašajo znesek preko pol milijona dolarjev. In da razlikujemo med sorodno akcijo v Kanadi, naj bo omenjeno, da so bile vse te vsote darovane in ne posojene.

Da bi se relifna akcija za Jugoslavijo razširila tudi med druge Amerikance, je odbor v New Yorku spomladi 1945 spremenil svoje ime v American Committee for Jugoslav Relief. Za svoje

nenehno delo je bil priznani s posebnim mnenjem.

"PROLETAREC"

je v novi Jugoslaviji dobrodošel list.

V prejšnji je bil prepovedan.

Naročite ga svojcem. Stane \$3.50 za celo leto. Pol leta \$2.

Naročite ga čitalnicam ter brašnim društvom v vaših rodnih krajinah.

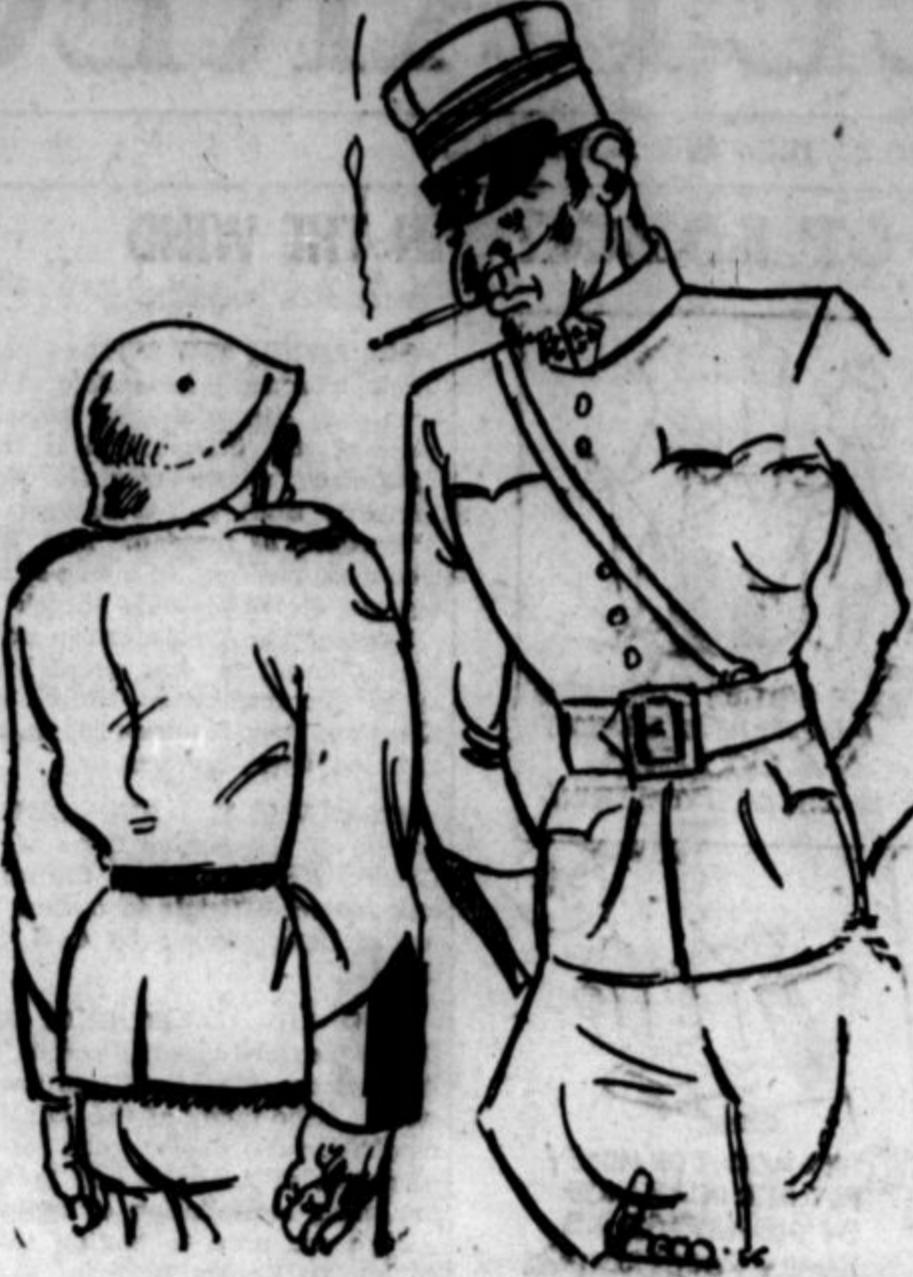
V starem kraju tudi žele, da jim naročite.

AMERIŠKI DRUŽINSKI KOLEDAR

Stane za stari kraj \$1.65. Z lanskim letnikom pošljemo oba za \$3. Dve knjige za tri dolarje. Tiskovni urad slovenske vlade želi, da pošljemo ljudem tam čim več izvodov Proletarca in Družinskega koledarja.

Ne odlašajte! Pošljite naročilo takoj!

"SLUGA POKOREN..."

... ubogaj, ali pa te zašijemo, da boš pomnil... mar ne veš, da je treba oblast spoštovati in dati zanj tudi življenje ako treba?"

nju, da je pomoč stari domovini v hrani, obleki, obuvu, zdravilih itd. te začasna, torej nekaj minljivega, medtem ko bi razrušena Slovenija potrebovala nekaj stalnega, nekaj stabilnega in konkretnega kot delež slovenskih delavcev v Zedinjenih državah za pomoč svoji stari domovini. Postavili smo kvoto \$150.000 in v desetih mesecih smo jo dosegli in prekorakili. Do 30. aprila je bilo v skladu \$124.576.71 v gotovini, \$33.000 pa v objubljenih vsotah, ki so izplačljive na zahtevo. Sklad je torej beležil skupaj \$157.576.71. Prispevki v maju, dasiravno je bila uradna kampanja zaključena že v decembri lanskega leta, pa so zvišali znesek nad \$158.000. Ob koncu junija bo sklad z obrestmi vred prekorakil \$160.000.

Ta znesek morda res ni velik, vendar pa moramo potrditi, da sproči neprehenih kampanj za raznovrstne namene v teh vojnih in povijskih letih, je ta znesek za malo število aktivnih delavcev in delavk že precejšnja vsota. Čeprav je prispevki za pomoč akcijo ter za politično akcijo SANs, pa pridevno preko tri četrt milijona dolarjev, ki so jih v glavnem prispevali naši preprosti delavci in med temi v prvi vrsti naši napredni elementi. In v teh prispevkih se zrcali vsa duša in srce, vse misli in hotenja, vse globoke simpatije in sinovska ljubezen, ki jo čuti v tujini slovenski Amerikanec za svojo rojno deželo, ki pred leti ni imela več kruha zan.

Podrobni seznam vseh prispevkov, tako za pomoč akcijo kot za otroško bolnišnico in za našo upravo, so bili od časa do časa objavljeni v listih Prosveta, Enakopravnost, Glas naroda in Proletarec. Poseben seznam vseh prispevateljev za otroško bolnico pa hranimo in bo ob primernem času odposlan v arhiv bolnišnice. Za to konvencijo sem sestavil izčrpren račun in pregled vseh dohodkov in izdatkov po skladih, v katere se je denar stekal. Ne bi bilo pravilno, če ne bi na tem mestu izreklo točno zahvalo vsem delavcem, ki so se tako plemenito odzvali na naše apele, kar tudi vsem našim delavcem in delavkam, brez katerih velikega truda in neumornega sodelovanja bi nikoli ne dosegli teh rezultatov. Večina naših naselbin se je dobro odzvala, ne morem pa iti preko Cleveland, kjer so naše tri postojanke z organizacijo Progresivnih Slovenk delale skupno in dosegle sledeče uspehe: za upravo SANs \$9.927.70, za pomočno akcijo \$28.326.22 in za sklad otroške bolnice \$50.778.34. Med bratskimi podpornimi organizacijami pa je odnesla prvenstvo — kot je bilo pričakovati — Slovenska narodna podpora jednota in njena društva: za upravo je prilelo \$7.026.50, za pomočno akcijo \$23.104.72, za otroško bolnico pa \$39.670.63. Naša Zahvala gre seveda tudi vsem ostalim organizacijam in skupinam, kaj-

Hutchins svari, da ako se svetne nauči vzajemno živeti, bo uničil s to novo (atomske) energijo samega sebe in se vrnili v dobo jamskega človeka. Enako svari veiki znanstvenik profesor Albert Einstein, ki je tudi imel zelo veliko opravljati pri ustvarjanju atomske bombe.

Velika škoda je, da se svet zastruplja z vojno psihozo in se deli v dva bloka, namesto da bi iz organizacije Zdrženih narodov res zgradil to kar pravi njeni.

Ampak tudi ako je situacija še tako temna, pristaši miru z delom zanj ne bodo odnehalni.

Italijanske unije bojevite

Dočim so unije italijanskih delavcev v New Yorku in Chicago pod konservativnim vodstvom, so delavske unije v Italiji radikalne in v njihinem vodstvu so socialisti in komunisti. Ko so meseca junija napadli zlikovci v Siciliji komunistični urad, ga razbili in par ljudi ubili, je bilo vseh šest milijonov organiziranih delavcev v Italiji pozvanih v pol-urno protestno stavko.

DR. Z. M.:

Vitamini – dopolnila k hrani

Od treh glavnih znanih redilnih snovi: beljakovin, ogljikovih hidratov in tolču ne bi mogli živeti. Potrebne so še neke redke snovi, ki se tvorijo v rastinah pod vplivom sončne svetlobe. Te snovi imenujemo vitamine, kar bi se po našem rediljenska dopolnila ali hranitena pobudila. Bistvo teh snovi še poznamo. Vemo pa gotovo, da povzroča pomanjkanje teh snovi v hrani razne bolezni, hiranje in končno tudi propad vsega organizma.

Zdravljene z vitaminami je prav a prav že zelo staro. Človek je v svojem nagonu in tudi z izkušnjo iskal ona sredstva za zdravljene, ki bi mu v resnicu storila. Že davno pred Hipotratom, slavnim grškim zdravnikom, ki je živel pred 1500 leti, so se ljudje zdravili z ribjim sijem. Skozi ves srednji vek pa vidimo, da se priporoča šipkov naček ali prasek divje rože za zdravljene obolenj zobjava in ilcesen. Mornarice vseh večjih pomorskih sil so že pred stoletji odredile zauživanje sveže limone za svoje posadke na ladjah, ki so po več tednov in mesecov ostale na prostem morju. Tako so preprečevali izbruh skrbota, ki je bil prej prav pri mornarjih tako česta bolezni.

Potreba po vitaminih je zelo različna ter se menjava po najrazličnejših okoljčinah. Dete potrebuje drugačno količino vitaminov kot odrasli človek; različni obstoja tudi med nosečo in nenosečo ženo, in med ono, ki doji. Vitaminim imajo velik vpliv na razne hipovitaminize — in avitaminaze, kakor tudi na celo vrsto drugih bolezni. Današnja moderna medicina, in ta posebno interna, si sploh ne more več mislit zdravljena brez vitaminov. Pred 25 leti je na tem polju vladala se popolna tema, a pred 30 leti pojma vitamin — sploh ni bilo!

Kot smo že omenili, obstoja drugačna potreba po vitaminih pri raznih boleznih kot pa pri popolnoma zdravem človeku.

Omeniti je treba nalezljive bolezni, kot so davicna in škratinčka, ki jih povečata potrebo po vitaminih, ker v takem bolezničnem stanju se vitamin bojujejo z bacili davece oziroma škratinčka. Zato je posebne važnosti skrb pri prehrani. Vitaminim se vtorijo v rastlinstvu, posebno v svežem sadju, v jagodah, v plovovih, kakor so paradižniki in kumare, v zelenih listih, kakor v špinaci, v zelju, v solati in v surovem užitnih koreninah, kakor v korenju, v zeleni, v čebuli itd.

Pa tudi sveže surovo mleko in izakega mleka narejeno surovo maslo ima zlasti v poletnih mesecih, ko živila uživa zeleno klatjo, tudi vitamine. Od živilskih hrane imajo le nekateri organi nekaj vitaminov, ki pa se pri kuhi, pri praženju, pri sušenju in raznem konzerviraju precej izgube. Vitamine v žitu zapravijo mlinarji, ker moko preveč

na, tedaj se razvijejo neke značilne bolezni, ki nastanejo zaradi nedostatka vitaminov, ki jih nazivamo hipovitaminize — bolezni zaradi pomanjkanja vitaminov. Če pa skozi organizem vobče ne dobiva vitaminov, tedaj pride do takih bolezni, ki jih nazivamo avitaminize — bolezni, ki nastajajo zaradi popolnega nedostatka vitaminov. Takimamo prav za prav cel niz pravodobov od komaj zaznavne hipovitaminize, ki jo je včasih zelo težko razpoznavati, pa do težke avitaminize, ki je sedaj v Evropi zelo redek pojav.

Potreba po vitaminih je zelo različna ter se menjava po najrazličnejših okoljčinah. Dete potrebuje drugačno količino vitaminov kot odrasli človek; različni obstoja tudi med nosečo in nenosečo ženo, in med ono, ki doji. Vitaminim imajo velik vpliv na razne hipovitaminize — in avitaminaze, kakor tudi na celo vrsto drugih bolezni. Današnja moderna medicina, in ta posebno interna, si sploh ne more več mislit zdravljena brez vitaminov. Pred 25 leti je na tem polju vladala se popolna tema, a pred 30 leti pojma vitamin — sploh ni bilo!

Kot smo že omenili, obstoja drugačna potreba po vitaminih pri raznih boleznih kot pa pri popolnoma zdravem človeku. Omeniti je treba nalezljive bolezni, kot so davicna in škratinčka, ki jih povečata potrebo po vitaminih, ker v takem bolezničnem stanju se vitamin bojujejo z bacili davece oziroma škratinčka. Zato je posebne važnosti skrb pri prehrani. Vitaminim se vtorijo v rastlinstvu, posebno v svežem sadju, v jagodah, v plovovih, kakor so paradižniki in kumare, v zelenih listih, kakor v špinaci, v zelju, v solati in v surovem užitnih koreninah, kakor v korenju, v zeleni, v čebuli itd.

Pa tudi sveže surovo mleko in izakega mleka narejeno surovo maslo ima zlasti v poletnih mesecih, ko živila uživa zeleno klatjo, tudi vitamine. Od živilskih hrane imajo le nekateri organi nekaj vitaminov, ki pa se pri kuhi, pri praženju, pri sušenju in raznem konzerviraju precej izgube. Vitamine v žitu zapravijo mlinarji, ker moko preveč

sejejo, da se odstrani vsaka sledočica, ki obdaja jedro, v kateri so bili vitamin. Popolno človeško hranilo moremo dobiti le iz rastlinstva. In če bi bila naša vsakdanja hrana popolnoma brez vitaminov, kar se pa le redko kdaj zgodi, bi se pojavila čez 6–8 mesecev huda obolenja.

(Dalje prihodnjic.)

KOMENTARJI

(Nadaljevanje s 1. strani.)

testnih stavk. Wm. Green nasprotuje misli, da bo vsled te postavke stavk več kot jih je bilo. In vsi trije (Green, Lewis in Tobin) so člani ene in iste ekspedite.

Sodiča so začela s komunisti in njihovimi ožjimi pristaši zelo troglo postopati. Na zveznem sodišču v Washingtonu je bilo obsojenih 16 članov odbora, ki se imenuje Joint Anti-Fascist Refugee Committee, ker so "kljubovali" kongresu. Branili so se namreč predložiti svoje knjige in druge dokumente kongresnemu odseku, ki preiskuje "proti-ameriške" (un-American) aktivnosti. FBI je označil to antisistično skupino za "komunistično fronto". Dalje je bil obsojen na leta zapora in \$100 globi Gerhard Eisler, ki je tudi "kljuboval" omenjenemu kongresnemu odseku. In bil je obsojen tajnik komunistične stranke, ker pred komisijo ni hotel pricati pod svojim prvotnim imenom. Vsi ti ljudje so bili obsojeni, kakršno je sedaj v tej dejavnosti zaradi protikomunistične gospodarske nepopularnosti. Fašisti nimajo teh nadlegovalj, ker operirajo pod masko amerikanizma, antisemitizma in antikomunizma. Torej dvojna mera — ozirama samo ena — le za komuniste.

Svedski je pred meseci sklenila z Rusijo trgovsko pogodbo, v kateri ji je obljubila poslati skozi dobo pet let za eno milijard krov strojev in raznega drugega blaga. Toda svedski industrijski tudi pogodbe niso zavdušenjem sprejeli, kajti v Trumano doktrino so verovali že davno predno jo je razglasil. Zaradi tega jim s posiljavami v Sovjeti unijo nič ne mudri.

Mohandas K. Gandhi je nedavno razpravljal o vprašanju, kdo naj bo prvi predsednik Indije, ko Angleži zapuste in postane republika. Pravi, da ne vidi nobenega razloga, čemu ne bi postala prva predsednica dekle, ki pomena ceste. Ako je lahko postala kraljica Anglijе 17-letno dekle (bivša kraljica Viktorija) in potem cesarica Indije, potem lahko prav tako upravljati predsednika republike. Čeprav je predsednik metalka cest, ako ji je za njeno ljudstvo in je poštenega karakterja. Gandhijeva razlagata je zdravja, ampak pometačka cest ne bo postala predsednica Indije. Moškim, ki so prišli iz nižin, se to lagati posreči in še to največkrat v revolucijah. In pa v Ameriki, kjer je imel v politiki posebno srečo.

Angleški "rebelli" v delavski stranki sklicujejo shod, na katerem bodo apelirali na vladu, naj z diktatorjem Francem pretrga ekonomiske zveze. Takih apelov je bilo na angleško in ameriško vladu že mnogo. Pa niso izdelali težko da bodo kaj bolj uspešni v bodoči.

Ako vam je naročina potekla, prosimo, obnovite jo čimprej.

ZAKAJ POHLEP PO BALKANU

Odgovor: Njegovi naravni zakladi

Po Balkanu so od nekdaj heleni oblastniki in izkorisčevalci? Njene glavne prideleki so tobak, bombaž, žito, sadje. Pomembeni pa je ta kos zemlje za Turčijo kot zaščita morskih ožin Bospor in Dardanel in s tem dohoda v Egejsko in Črno morje.

Rumunija je bogata dežela, ki dajejo poseben gospodarski in politični pomen petroleski vrelci in drugi zemeljski zakladi, plodna zemlja, živinoreja, ribištvo in gozdarstvo. Industrija se razvija v Transilvaniji. Rumunija je pred vojno pridelala letno povprečno nad tri milijone ton pšenice, 1.800.000 ton krompirja, 1.285.000 ton sladkorne pese, znatne množine industrijskih rastlin in tobaka. Njen izdatni izvoz je bogatil kasto izkorisčevalcev, ki je v novi državi usoda začetana.

Bulgarija je dežela umnih kmetovalcev in vrtnar

FRANCO'S SPAIN A DANGER TO WORLD PEACE

Uvio

Lord Templewood's warning in the House of Lords that the crisis in Spain "will lead sooner or later to a situation which is going to create a great international upheaval comes at a timely moment. The publicity given to the Dictator's tour through the country, when he was acclaimed by enthusiastic crowds shouting "Franco si, Rusia no," coupled with the announcement of a national plebiscite on the Succession Law on July 6, had filled the appeasers in London and Washington with joy. Even some who sympathize with the Republican cause (but still more with the Truman Doctrine) have begun to accept Spain as a link in the "cordon sanitaire" and to justify this attitude by saying, "Well, if Franco is so strong and the people want him, what can we do about it?" The former British Ambassador, whose book on Spain showed him to be a far keener observer than his American colleagues, is less complacent. He fears an outburst in Spain that will gravely complicate the already difficult and sensitive European situation. Lord Templewood has enough imagination to realize the consequences of open revolt, and he foresees Europe and the world again divided on Spain, with the left in all countries ready to fight on the side of Franco enemies and every world capital seething with agitation as in the days of the civil war. To avoid such a development he advocates that Britain and the United States apply "an economic embargo to bring an end to the government of Generalissimo Franco." Lord Templewood's attitude has been fully endorsed by the World Federation of Trade Unions, meeting in Prague, which voted to raise a fund to help the resistance movement in Spain. The C.I.O. joined European and Latin American labor in reaching this decision.—The Nation.

Winning A War vs. Keeping The Peace

Common-run Americans who have been taken in by the arguments for universal military training are looking in the wrong direction.

They are in favor of the extension of military control over the youth of the nation because they believe that it will be necessary to win the next war. And because they are thinking so much about winning a war, they are becoming totally blind to the possibility of working for a program that will result in keeping the peace.

It may be true that we will need a nation of trained electricians, radar experts, machinists, etc., to operate the complex scientific gadgets that will be used in another war. But granting that to be true, what will it benefit us if we win the whole world and lose our own civilization?

Certainly we should have enough experience with winning wars to convince anybody who can see facts that victory is barren of rewards. Within the memory of the middle-aged we have been on the winning side in two world wars—and what did we get out of it?

World War I gave us debts and depression and laid the ground-work for a repeat performance scarcely a generation later against a Nazi Germany far worse than the Kaiser's regime.

World War II has given us the greatest debt in history, the threat of an atomic war and the obligation to ransom Europe from totalitarian control with a never-ending flood of American dollars.

What, then, is the use of preparing for nothing better than a third "victory"?

Albert Einstein, one of the leading scientists answers the question: "I don't know what we will use to fight World War III," he is quoted as saying, "but I can tell you what the weapons will be in the fourth World War. They will be stones and clubs."

Yes, indeed! That may be all that is left to mankind after a war with weapons that American boys are to be trained to use.

Well, wouldn't it be better to win than to lose? The question suggests the sorry choice of a possible lesser evil. It would be better not to fight at all, better to melt the swords into ploughshares and pruning hooks.

But can America do the job alone? America can make the start if the American people are willing to sacrifice the outworn economy that breeds rivalry and war, and inaugurate a socialized economy under which cooperation and peace will be possible.

The first step toward a future of peace and safety is to scrap the private profit system and establish democratic socialism in its place. Is that too much to consider when the alternative is a "victory" that will send us all back to savagery?—Reading Labor Advocate.

The Hoary Whiskered Razzle-Dazzle

In baseball and football it is known as the "hidden ball" trick.

In poker it is known as the squeeze play.

In the "confidence" game it is known as "putting the knocker on."

In capitol politics in recent days it has been called the Taft-Truman play.

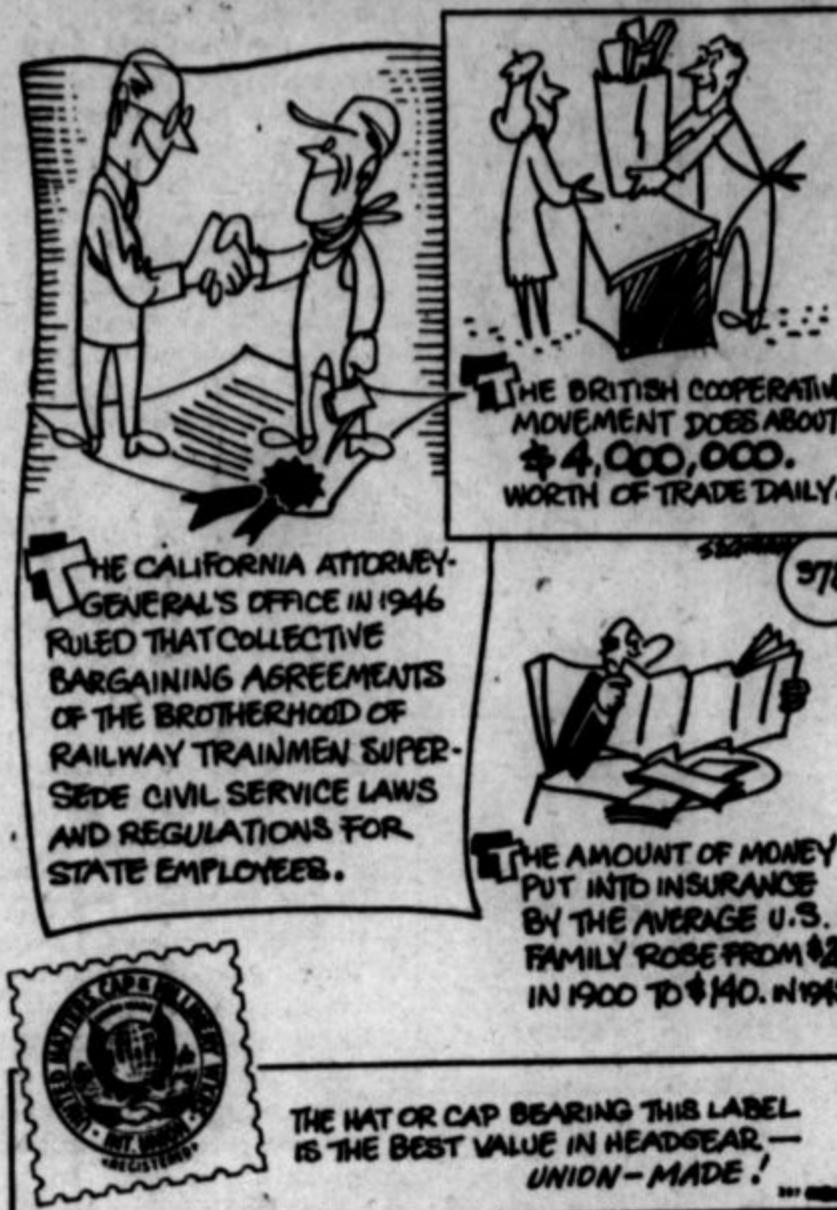
The essence of the trick is to get the sucker in the middle of two players, the shillabur on one side, the apple-knocker on the other. The victim, being able to keep his eye only on the one, can easily be "taken" by the other, and it doesn't matter much to the victim which one does the taking.

Truman, who wanted to pose as the Friend of Labor (and the beneficiary of paccio gelt) wanted the Senate to over-ride his veto.

Taft, who wanted to pose as the champion of Equal Justice, wanted Mr. Truman to veto and hoped that the veto would stick. Both were in danger of nervous indigestion worrying over the possibility that the other guy would muffle the play.

Had such a thing happened, both of them would have been deprived of a politician's meal ticket—a phony issue but one "hot" enough to cause excitement among the

THE MARCH OF LABOR

SOUNDS FUNNY NOW-OR DOESN'T IT

The bullets were making those whining sounds. Up ahead, one of the guys said, "Hell, I'll take mosquitoes anytime."

"You've got both, Bud, you've got both," the guy in back of him said.

The first guy started to smile—but his facial muscles shifted suddenly into a peculiar expression.

He dropped without a word.

He could have hollered. He might even have said, "I've been hit." That, at least, is the way they do it in the movies. It proves, so far, that we've got talking pictures.

But he didn't.

He was going to be left for dead.

That was how it was going to be. The outfit couldn't be dragging him along. Nobody'd get thru.

So he gave up his life for them.

Sounds funny, now, doesn't it? As if it couldn't have happened.

But it did—and more than once.

Know why it sounds funny?

Nowadays, very few guys are giving up things for others. Very few.

Industry blows prices sky-high.

Big business lobbies rig the income tax cut against the workingman.

Polo ponies have a better chance of getting homes than human beings.

Hate groups are making scapegoats out of guys who are of different religions and races.

F.E.P.C. is knocked for a loop.

A Rankin or an Eastland can stop poll tax repeal.

G. I.'s have again become "dagoes," "micks," "sheenies," "dinges," or "squareheads."

Those guys who died...

Does St. Peter give them application blanks at the Pearly Gates?

We wonder: And, THERE too, are there questions like "religion"—or "race?"

And how do they get to the Gates? In a Jim Crow bus?

We don't think so. — ELLIOT CARLTON, Labor Reports Columnist.

DIVIDENDS

"Exchange Magazine" which circulates in Wall Street, says that more than half the dividends paid on 661 common stocks listed on the New York exchange have been increased this year.

The average was 22 per cent. Automobiles were at the bottom, with only 2 per cent. Building materials were up 46 per cent; chemicals, 36; garment corporations, 48; paper and publishing, 96; retail merchandising, 85; rubber manufacturing, 114; textile concerns, 147, and amusements, 53.

Facts on Spuds

In Copenhagen on May 22, grocers closed their stores and union members ceased work in protest against the potato shortage that came on as farmers withheld potatoes on the introduction of new price ceilings.

In various industrial centers of Germany at the same time workers were set to engage in similar protest against hunger, but were deterred by threats of the forces of occupation, including death threats.

On the same date the Department of Agriculture here reported the purchase of 86,500 bushels of this year's Southern crop and the destruction of 11,500 bushels of them. Potatoes are imported here from Canada for spring market too, despite import duties of 35 to 75 cents per hundred pounds—for the price

at which government purchases potatoes permits this. The destroyed Southern potatoes are not good keepers; the imported Canadian potatoes are exceptionally good keepers.

Last year 6,000,000 bushels of American potatoes were shipped to Germany, though wheat and corn ship more food in less space.

It may cost \$100,000,000 this year to destroy enough potatoes to keep the price up at parity, for the yield is much bigger now that DDT readily stops potato bugs, assures yield, and in effect reduces the cost of producing potatoes by close to half, while the price is kept up—with our withholding taxes. — Industrial Worker.

Going Up
Judge—Your profession.
Witness—Agricultural expert.
"What was your father?"
"A farmer."
"And your grandfather?"
"A peasant."
• • •

NATION DRYING UP!

The National Beer Wholesalers' Association, meeting in Atlantic City, was told by one of its experts that 25 per cent of America is now dry.

Sales of Borden's milk were 18 per cent higher in 1946 than in 1945 but the company's profits jumped 62½ per cent. The reason? No OPA.

IN THE WIND

FROM THE NATION

HEREWITH THE WIND'S early summer breeze on the state of the arts and education in America. Most of this information is from California, where recently Katy Hepburn went to bat against "abridgments of freedom" at a Wallace mass-meeting. In a free-swinging and crowd-pleasing speech she lit out at the Un-American activities Committee, the people who ousted commentators Shirer and Kingdon, book-banners, bigots, and assorted witch-hunters.

MEANWHILE, AN OUTFIT known as the Native Sons of the Golden West has asked California and federal officials to outlaw the use of labor schools by G. I. students.

AND THE CALIFORNIA ART CLUB has criticized a recent Los Angeles art show in the following words: "Too many of the paintings emphasize the poverty and misery of people of America, and there is too much exploitation of ugliness. ... We are used to having things of known beauty held up to the people... (We cannot condone) expenditure of tax funds for the display of subversive propaganda inimical to our form of government."

"THE MERCHANT OF VENICE" has been taken off the list of required reading for high-school students in Haverhill, Massachusetts, at the request of a rabbi who says that "the character of Shylock is an exaggerated distortion of Jewish attitudes and conduct," and that the play causes Jewish students "much discomfort and self-consciousness."

JAMES T. KIRKLAND, a teacher at the Dwight Morrow High School in Englewood, New Jersey, is also proprietor of the Moss Lake Camp, "an exclusive camp for girls." In the school paper, the Oracle, Kirkland advertises that his camp is for "Christians only." The course he teaches at Dwight Morrow, by the way, is "Problems of Democracy."

The Price of Union-Busting
Senator George D. Aiken, one of the few progressive and intellectually honest Republicans in Congress in a recent Senate speech charged that at least 100 million dollars had been spent by reactionary business organizations to put over the Taft-Hartley Bill.

From figures cited by the Senator, we do not believe that his charge is exaggerated. But this does not seem to be a lot of money to squander just to wreck organized labor in this country, bring about a major depression and the most bitter class conflict which ever rocked the nation. If this is accomplished, it will also wreck private enterprise which is something the NAM and its ilk refuse to see.

The National Association of Manufacturers and the other high pressure big business groups, which have a genius for fouling up anything that might benefit the nation, would have received a better run for their money if they had made a direct contribution of it to the Communist Party, which internationally at least, will be the greatest beneficiary of their futile efforts to smash the organized labor movement in America.

Perhaps the whole truth of the Senator's charges will be brought out at some future "Nuremberg trials" of traitors who sold their country and its future down the black Styx to perdition. — The Progressive Miner.

Important to Remember

No employer, no politician has ever been able to stop workers from organizing—IF

Those workers were worth organizing!

No employer, no politician has ever been able to stop an organized (or an unorganized) worker from being a UNION MAN—IF

That worker had it in him to be a union man!

All that employers and politicians have ever been able to do is to dissuade wrong apples and yellowbellies from carrying a union card—AND

THATH AS BEEN A GOOD THING FOR THE UNION MOVE-

MENT.

STARTLING GROWTH OF MONOPOLY

Practically every political platform adopted in the last 60 years has promised a crusade against monopoly. Many laws have been passed; many suits started; but apparently we haven't made much progress.

In fact, according to officials of the Federal Trade Commission, testifying before the House Committee on Appropriation, monopoly in this country is stronger today than it has ever been. That's a startling statement, but listen to William P. Kelley, general counsel for the F. T. C.:

"Unless action is taken to halt concentration of economic power in the hands of large corporations, in another 20 years we may lose our form of free enterprise and the capitalist system."

Robert E. Freer, who is acting chairman of the F. T. C., supported Mr. Kelley, declaring "the competitive system is in greater peril today than ever before in our history. Monopoly has already a dangerous level and is continuing to increase."

When the war ended, according to Mr. Freer, the 250 largest manufacturing corporations held about two-thirds of America's manufacturing capacity, and, because of recent business mergers, "some 1,500 formerly independent manufacturing companies have disappeared."

For 20 years the commission has been asking Congress to strengthen its hands by forbidding the "big fellows" to evade the anti-trust laws by purchasing the assets of corporations they wish to absorb.

Congress has done nothing. The Department of Justice has done nothing. So, despite all our talk we continue to create "bigger and better" monopolies.—Labor.

Let It Be Understood

During the recent war, as before it, we were opposed to the capitalist private-profit system which made it mandatory for the United States to participate in the conflict. As a result, we sometimes found ourselves refuting the "hogwash" that is always handed out to the general public in time of war. That was embarrassing because, on occasion we were painfully aware that, despite our repugnance for Nazism, we were obliged to voice a viewpoint on some matters similar to that which might have been held by the enemy.

Today, when the resources of government are being used for the palpable purpose of preserving the private-profit economy under which the nation still functions, and when the nation is oriented toward militarism at home and imperialism around the world, we are again embarrassed when we analyze events by the fact that we are saying the same things that American communists are saying.

We now want to put ourselves on record. We are not communists. We desperately want a democratic society. We appeal to the intelligence of the people rather than to their prejudices and their miseries. Nevertheless—

We are not going to be inhibited from taking a position that seems correct merely because it is duplicated by communist analysis. As to the Truman program, we brand it as imperialistic and we explain it as an attempt to provide indispensable market for American capitalism.

We will do this without regard for whether that program may please or displease Joe Stalin.

We think it is desirable that the American people should understand the course that the capitalist economy is setting for them and the real reason for sending this nation's men and wealth to other lands. We're going to continue to call capitalism's shots the way we see them. And we're not going to care who else sees them the same way as we do.—Reading Labor Advocate.

Corn Cobs Seen as Threat to Coal in Nylon Process

Furfural, a chemical made from farm leftovers as corn cobs and oat hulls, will achieve major-league status as a basic ingredient in the production of nylon within a year. If Quaker Oats turns 100 per cent to the use of corn cobs, it will require only 250,000 tons of cobs to meet its coming annual goal of 50,000,000 pounds or 25,000 tons of furfural. And the national corn cob crop has been estimated at 16,000,000 tons.

By January, the Quaker Oats Co., sole producer of furfural in the Western Hemisphere, will have completed a \$1,000,000 addition to its plant at Memphis, increasing company-wide furfural capacity from 38,000,000 pounds to roughly 50,000,000 pounds annually. Early next year, E. I. du Pont de Nemours and Co. will finish building a special plant at Niagara Falls, N. Y., designed exclusively